

Autoreferat

1. Imię i nazwisko.

Anna Róża Burzyńska (publikuję jako Anna R. Burzyńska)

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe lub artystyczne – z podaniem podmiotu nadającego stopień, roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

28.10.2009 – doktor nauk humanistycznych w dziedzinie literaturoznawstwa; stopień przyznany przez Radę Wydziału Polonistyki UJ na podstawie rozprawy *Twórczość dramatyczna Stanisława Grochowiaka w kontekście jego poezji* (promotor: prof. dr hab. Ewa Miodońska-Brookes, recenzenci: prof. dr hab. Jacek Łukasiewicz, prof. dr hab. Jacek Popiel); zmieniona wersja rozprawy ukazała się w postaci dwóch monografii: *Maska twarzy. Twórczość dramatyczna Stanisława Grochowiaka*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2011, s. 392 oraz *Małe dramaty. Teatralność liryki Stanisława Grochowiaka*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2012, s. 186.

20.10.2003 – magister polonistyki (specjalizacja teatrologiczna); tytuł przyznany na podstawie rozprawy *Strategie metateatralne i deziluzyjne na przykładzie polskiej dramaturgii awangardowej dwudziestolecia międzywojennego* (promotor: prof. dr hab. Ewa Miodońska-Brookes, recenzent: prof. dr hab. Jacek Popiel); rozprawa nagrodzona w Ogólnopolskim Konkursie im. Profesora Czesława Zgorzelskiego na najlepszą polonistyczną pracę magisterską w kategorii literaturoznawstwo, ukazała się w formie książkowej jako *Mechanika cudu. Strategie metateatralne w polskiej dramaturgii awangardowej*, Księgarnia Akademicka, Kraków 2005, s. 312.

3. Informacja o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych lub artystycznych.

od 01.03.2010 – zatrudnienie na Wydziale Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Katedrze Teatru i Dramatu (01.03.2010-31.08-2012 na stanowisku asystenta, od 01.09.2012 na stanowisku adiunkta)

od 01.03.2007 – zatrudnienie w Instytucie im. Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu (na stanowisku redaktora pisma naukowego „Didaskalia. Gazeta Teatralna”; współwydawca: Wydział Polonistyki UJ)

4. Omówienie osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z

późn. zm.). Omówienie to winno dotyczyć merytorycznego ujęcia przedmiotowych osiągnięć, jak i w sposób precyzyjny określać indywidualny wkład w ich powstanie, w przypadku, gdy dane osiągnięcie jest dziełem współautorskim, z uwzględnieniem możliwości wskazywania dorobku z okresu całej kariery zawodowej.

Atlas anatomiczny Georga Büchnera (Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2022, s. 452, recenzenci wydawniczy: prof. dr hab. Tadeusz Sławek, prof. dr hab. Jan Balbierz) to monografia, której celem jest ukazanie dorobku literackiego i naukowego niemieckiego autora w szerokim kontekście przemian w naukach przyrodniczych i medycznych. Podjęte w książce wyzwanie badawcze ma dwa wymiary: możliwie wyczerpującą, opartą o najnowsze ustalenia edytorskie i analizę dostępnych źródeł interpretację dorobku Büchnera oraz szeroko zakrojony namysł nad relacjami pomiędzy *corpus* a *logos*, a także nauką a literaturą.

Decyzja o podjęciu tematu dorobku (przede wszystkim dramaturgicznego) Georga Büchnera wynika z mojej wieloletniej praktyki badawczej, dydaktycznej i organizacyjno-artystycznej jako osoby zainteresowanej przede wszystkim dramatem w różnych jego aspektach. W sporze pomiędzy zwolennikami literackiej i teatralnej teorii dramatu (linia tego podziału przebiega pomiędzy literaturoznawcami i dramatopisarzami z jednej, a teatrologami i reżyserami z drugiej strony) przyjmuję pozycję zbliżoną do poglądów mojej wieloletniej opiekunki naukowej, Ewy Miodońskiej-Brookes (uważającej, że dramat ma niejako „podwójny paszport”, pozwalający mu funkcjonować zarówno w świecie literatury, jak i teatru) oraz Janiny Abramowskiej (zwracającej uwagę na fakt, że literackie ujęcie dramatu jako dzieła, którego jedynym składnikiem jest język, zapewnia mu integralność; z kolei teatralna perspektywa sprowadza dramat do półfabrykatu służącego budowie nowej, wieloskładnikowej całości).

By móc kompetentnie zajmować się dramatem, od momentu rozpoczęcia edukacji na kierunku polonistyka ze specjalnością teatrologiczną kształcę się i prowadzę badania w dwóch dyscyplinach naukowych: literaturoznawstwie oraz naukach o sztuce (obecnie w proporcjach 75/25 procent, wcześniej w proporcjach 50/50 procent). Od czasu studiów interesują mnie kwestie związane z genologią i poetyką dramatu: pod opieką prof. dr hab. Ewy Miodońskiej-Brookes zajmowałam się metateatralnymi i metadramatycznymi strategiami dramaturgii awangardowej, a także badałam tradycję polskiego marivaudage’u (indywidualne studia w ramach Collegium Invisible), a następnie, przygotowując rozprawę doktorską, analizowałam zależności formalne i tematyczne

między dramatem, liryką i prozą Stanisława Grochowiaka. W przypadku badania twórczości Grochowiaka i kontynuatorów tradycji marivaudage'u (takich jak Ksawery Godebski) moja praca polegała w dużym stopniu na analizie rękopisów utworów i zapisków osobistych ich autorów. Jedną z najważniejszych części mojego dorobku literaturoznawczego stanowią prace z zakresu edycji źródeł (powstałe we współpracy z Ośrodkiem Badań nad Polskim Dramatem Współczesnym IBL PAN w ramach grantów nowe wydania dramatów Stanisława Grochowiaka i Zofii Posmysz w moim wyborze i redakcji naukowej) oraz krytyki genetycznej i badań nad procesem twórczym (opracowania dramatycznych i translatorskich brulionów Zbigniewa Herberta w ramach grantu *Archiwum Zbigniewa Herberta – studia nad dokumentacją procesu twórczego*, artykuły i rozdziały dotyczące procesu twórczego Tadeusza Różewicza i Jerzego Jarockiego).

Od początku studiów mojemu zainteresowaniu literaturą polską towarzyszy zainteresowanie literaturą i teatrem niemieckojęzycznym, czego efektem były takie publikacje, jak wstęp do antologii współczesnego dramatu niemieckiego *Niemcy 2.0*, artykuły naukowe i popularnonaukowe publikowane w książkach i na łamach miesięcznika „Dialog” (dotyczące m.in. takich autorów, jak Georg Büchner, Gerhart Hauptmann, Bertolt Brecht, Elias Canetti, Heiner Müller i Marius von Mayenburg, a także twórców takich jak Frank Castorf, Heiner Goebbels, Christoph Marthaler, Christoph Schlingensiefel, René Polesch, Rimini Protokoll), wystąpienia konferencyjne w Niemczech, tłumaczenia artykułów i książek, redakcja dwujęzycznych publikacji, projekty kuratorskie służące popularyzacji literatury i teatru niemieckiego, a także wieloletnia współpraca z krakowskim Instytutem Goethego i, ostatnio, warszawskim Austriackim Forum Kultury.

Trzeci ważny (w kontekście publikacji, którą uważam za swoje główne osiągnięcie naukowe) nurt moich zainteresowań badawczych dotyczy związków dramatu i teatru z naukami medycznymi i przyrodniczymi, łączy się z somatopetyką oraz studiami maladycznymi. W tym kontekście analizowałam zarówno twórczość Helmuta Kazjara, Tadeusza Kantora, Heinera Müllera i Christopha Schlingensiefela, jak i (wielokrotnie, od pierwszej publikacji pokonferencyjnej z 2005 roku) pisma Georga Büchnera. W ramach seminarium *Historische Fach- und Wissenschaftstexte kontrastiv* Internationales Humboldt-Kolleg miałam okazję wygłosić referat *Die Kapitel des Körperbuches – Dichtung in Protokollen der Autopsie*. Moje zainteresowania historią medycyny znalazły odbicie zarówno w projektach kuratorskich i artystycznych, jak we współpracy

z Kołem Naukowym Humanistyki Medycznej Collegium Medicum UJ (m.in. byłam konsultantką polskiego przekładu fundamentalnej publikacji *The Principles and Practice of Narrative Medicine*).

Projekt naukowy, którego efektem jest monografia *Atlas anatomiczny Georga Büchnera* stanowi więc kontynuację moich badań dotyczących dramatu, jednocześnie otworzył przede mną nowe perspektywy badawcze. Moja lektura tekstów niemieckiego autora jest lekturą hermeneutyczną (w rozumieniu Diltheyowskim: hermeneutyka jest nie tylko sztuką wykładni tekstu, ale jest też epistemologią interpretacji, metodologią i wyrazem pewnej postawy humanistycznej), czego pochodną jest struktura książki podzielonej nie tylko na dwie części i siedemnaście rozdziałów, ale dodatkowo na pięćdziesiąt trzy tworzące osobne całości podrozdziały. W ich centrum zawsze znajdują się teksty Büchnera (od dziecięcych wprawek poetyckich i wypracowań szkolnych poprzez notatki do wykładów aż po prace naukowe i literackie) lub rozmaitego rodzaju dokumenty mniej lub bardziej bezpośrednio go dotyczące (od listu gończego poprzez korespondencję po przesłane mu przez ojca ekspertyzy). Zmiana środka ciężkości analizy każdorazowo pociąga za sobą zmianę lub modyfikację metodologii, kolejne rozdziały i podrozdziały proponują nowe spojrzenia na te same teksty.

Monografia *Atlas anatomiczny Georga Büchnera* dzieli się na dwie części poświęcone analizie i interpretacji tekstów niemieckiego pisarza, badacza i rewolucjonisty, dokonywanym za pomocą odmiennych narzędzi metodologicznych. Podział ten w założeniu odpowiadać ma dwoistości klasycznego tekstu anatomicznego (składającego się z części deskrypcyjnej i interpretacyjnej) oraz dwoistości strategii pisarskiej samego Büchnera, którego cechami szczególnymi jako autora są posługiwanie się metonimią i metaforą w podobnych proporcjach w tekstach naukowych i literackich, a także zestawianie ze sobą anatomicznego (w szerokim, przenośnym tego słowa znaczeniu, obejmującym chociażby anatomie rewolucji francuskiej czy heskiej gospodarki) opisu i filozoficznej interpretacji.

Cześć I książki, *Anatomia pisania*, wprowadza podstawowe fakty biograficzne i historyczne. Przedstawiam w niej laboratorium badawczo-twórcze Büchnera, a także zawartość jego archiwum, skupiając się na rozmaitych strategiach piśmienniczych służących możliwie wiernemu przełożeniu kształtu, funkcji i doświadczenia ludzkiego i zwierzęcego ciała na słowo. Pisanie jest u autora *Lenza* poznaniem (nie zapisem poznania); interesuje mnie logika i retoryka tego poznania. W części tej analizuję na równych prawach teksty biologiczne i literackie, ponieważ mieszczą się one w ramach

jednej praktyki dyskursywnej, odbijają (a zarazem określają) wizję rzeczywistości. Język nigdy nie jest neutralnym reprezentantem świata, ale jednym z konstytuujących go czynników, gdyż określa kategorie myślenia i sposoby percepcji rzeczywistości; na podstawie analizy zachowań językowych można starać się te kategorie i sposoby zrekonstruować.

W celu przedstawienia rozległości i gęstości powiązań wewnątrz sieci cielesnych narracji przywołuję w niej różne teksty: zarówno te, które wyszły spod ręki Georga Büchnera, jak i te, pod wpływem których kształtowały się jego naukowe i literackie wypowiedzi. Büchner interesuje mnie jako autor rozumiany w zgodzie z definicją Michela Foucaulta, czyli nie tyle jako ktoś, kto wygłosił lub napisał tekst, ile jako ognisko spójności dyskursów. Warto w tym miejscu podkreślić, że pierwsze dekady XIX wieku to wyjątkowy czas dla piśmiennictwa medycznego – można wówczas zaobserwować gwałtowny rozwój kazuistyki lekarskiej związany z upowszechnianiem się czasopism medycznych, znacząco wzrastają nakłady publikacji książkowych, najważniejsze dyskusje naukowe wykraczają poza zamknięty krąg specjalistów.

Staram się patrzeć na zagadnienie relacji ciało-język w szerszej perspektywie: zastanawiać się, w jaki sposób kształt i funkcje organizmu przełożone zostają na tekst, jak ciało zostaje opisane – lub raczej zapisane. Za teksty zapisujące ciało uznać można nie tylko wszelkie teksty literackie mieszczące się w ramach somatopoetyki (w tym patografie i autopatografie), ale też najrozmaitsze teksty naukowe i lekarskie (od opisu anatomicznego i morfologicznego poprzez kazuistykę medyczną i epikryzę aż po raport z sekcji zwłok) i użytkowe (choćby rysopis jako część listu gończego), a także zjawiska pokrewne (na przykład dziennik choroby).

Przy takich założeniach, ważne stały się dla mnie oba zachowane teksty przyrodnicze Büchnera. W jego bardzo ograniczonym ilościowo dorobku praca doktorska *Mémoire sur le système nerveux du Barbeau* (Rozprawa o systemie nerwowym brzany) zajmuje miejsce szczególne: jest najdłuższym napisanym przez niego tekstem, na dodatek jednym z dwóch zaledwie legalnie opublikowanych za życia autora. Wykład próbny zatytułowany pośmiertnie przez wydawców *Über Schädelnerven* (O nerwach czaszkowych) rozwija tezy rozprawy, ustalenia anatomiczne łącząc z rozmyślaniami z zakresu filozofii natury o charakterze protoewolucjonistycznym, a więc wpisuje konkretne zjawiska w najszerszy możliwy porządek synchroniczny i diachroniczny. W opisie tego porządku nieustająco powraca istota ludzka jako ważny punkt odniesienia; nie dlatego, jakoby była ona „miarą wszechrzeczy” czy „koroną istnienia”, ale dlatego,

że – jakkolwiek paradoksalnie i prowokacyjnie to brzmi – kryje w sobie mniej tajemnic, niż zwierzęta niższych rzędów. Znajomość tych dwóch nieliterackich tekstów Büchnera umożliwia głębsze zrozumienie jego dorobku literackiego, jednak przez większość badaczy są one pomijane. Niedocenione i niedostatecznie zanalizowane pozostają także pisma ojca pisarza, Ernsta Büchnera, którego publikacje naukowe o charakterze kazusów medycznych wydają się stanowić bardzo ważny punkt odniesienia dla autora *Woyzecka*.

W mojej pracy staram się pokazać wielość sposobów, w jakie na początku XIX wieku, gdy filozofia natury ustępowała miejsca współczesnej biologii i nowoczesnej medycynie (a zarazem obie te nauki coraz głębiej wprzęgane były w praktyki biopolityczne), zapisywano ciało, i zademonstrować, w jaki sposób Büchner czerpie z rezerwuaru różnych metod anatomicznego zapisu (zarówno w tekstach naukowych, jak literackich). Sygnalizuję w niej również problemy tekstologiczne, na które natrafia badacz jego dorobku. Podejmuję także kwestię specyficznej, hybrydowej formuły tekstów nienaukowych autora *Lenza*, w niespotykanym wcześniej stopniu wykorzystujących, cytujących i parafrazujących istniejące już dokumenty tekstowe (historyczne, medyczne, statystyczne, literackie). Moim zdaniem strategia ta prowadzi do powstania zupełnie nowej formuły podmiotu działań twórczych (a zarazem – podmiotu działań poznawczych).

Główną inspirację i główny metodologiczny punkt odniesienia dla ustaleń w obu częściach monografii stanowią prace Michela Foucaulta (przede wszystkim z lat sześćdziesiątych). Kluczowy jest dla mnie aspekt uwikłania samej wiedzy, a także sposobów jej produkcji i rozpowszechniania, w sieć rozmaitych relacji społecznych i politycznych. Mój sposób analizy dorobku Büchnera dużo zawdzięcza także inspiracjom płynącym z obszaru poetyki kulturowej, zarówno w wydaniu Stephena Greenblatta, jak w innych wariantach. W tym ujęciu dzieło literackie nie jest czymś zamkniętym, o szczelnych, ciągłych granicach; teksty literackie, nieliterackie i szeroko rozumiane teksty kulturowe przenikają się ze sobą i nawzajem się kształtują.

Taka metoda wydaje się idealnie przystawać do dorobku Georga Büchnera, którego wszystkie teksty (zarówno literackie, jak biologiczne) mają swój początek w ciele: ludzkim, zwierzęcym, społecznym. Niejako na przekór modzie epoki, by stwarzać nowe światy, autor *Woyzecka* nie konstruuje rzeczywistości, ale ją stara się ją poznać i przełożyć na słowo. W interesujących go obszarach – obojętne, czy chodzi o populację

brzany żyjącej w Renie, czy o heski proletariat – sens nie tkwi w gotowej postaci, ale rodzi się dopiero dzięki pracy podmiotu.

Szczegółowa zawartość poszczególnych rozdziałów przedstawia się następująco:

Rozdział 1, *Doświadczenie szuka dla siebie języka*, to próba rekonstrukcji (na podstawie zachowanej szcążkowo korespondencji i wspomnień bliskich Büchnera) motywów, które poprowadziły przyszłego autora *Śmierci Dantona* najpierw do rezygnacji z medycyny na rzecz zootomii, a następnie do połączenia praktyki naukowej z pisarską (a także aktywizmem politycznym i zainteresowaniem filozofią). Koniec XVIII wieku i pierwszą połowę XIX wieku, czyli czas, gdy filozofia natury ustępowała miejsca współczesnej biologii i nowoczesnej medycynie (a zarazem obie te nauki coraz głębiej wprzęgane były w praktyki biopolityczne), traktuję – za badaczami takimi jak Michel Foucault – jako okres przełomowy w dziejach nauki, kultury i polityki: moment rewolucyjnej zmiany epistemy, początek nowoczesności. Interesuje mnie z jednej strony proces oddalania się coraz bardziej wyspecjalizowanej i racjonalnej nauki od literatury, filozofii i religii, z drugiej strony zaś narastająca migracja sensów pomiędzy tymi obszarami ludzkiej aktywności. Tekst literacki często okazuje się rewersem tekstu naukowego, stara się wyrazić to, co w języku nauki pozostaje niewyraźne.

Rozdział 2, *Klasyfikacja taksonomiczna*, wychodzi od analizy zachowanych portretów (malarskich i policyjnych – w formie listu gończego) Büchnera, by w kolejnych podrozdziałach skupić się na kwestii zmieniającego się statusu jednostki ludzkiej w dobie rozwoju statystyki, antropometrii i systematyki biologicznej. Włączenie człowieka do królestwa zwierząt w systematyce Linneusza to akt o skutkach równie doniosłych, co późniejsze ogłoszenie teorii Darwina; równie istotne dla przemiany myślenia o statusie jednostki ludzkiej będą pisma Kartezjusza i Hegla. W rozdziale tym śledzę sposób, w jaki Büchner w swojej twórczości uprawia krytyczny namysł nad intensywnie, wręcz agresywnie sensotwórczą praktyką zestawiania ludzi i zwierząt w historii kultury (w mitologii, tekstach religijnych, bestiariuszach, literaturze pięknej, teatrze, sztukach plastycznych), która wolne od uwikłań kulturowych istoty żyjące w świecie realnym przenosi w świat ludzkich dyskursów, z wszystkimi tego konsekwencjami, takimi jak antropomorfizacja i przykładanie miar etycznych do zachowań zwierząt; na marginesie tej refleksji pojawia się namysł nad normą i anormalnością/odmiennością/monstrualnością oraz nad tym, w jaki sposób triadę, u podstaw której stoi para człowiek-zwierzę, dopełnia maszyna. Ramą dla tak ustanowionej problematyki jest z jednej strony metafora maszyny antropologicznej

Giorgia Agambena, z drugiej strony zaś refleksja filozoficzna Gilles'a Deleuze'a i Félix'a Guattariego, znoszących rozróżnienie na człowieka i naturę.

Rozdział 3, *Opis anatomiczny*, rozpoczyna się od analizy stylu naukowego Büchnera na podstawie tekstu jego rozprawy doktorskiej o układzie nerwowym brzany, a następnie przechodzi do anatomicznych wątków w jego dramatach. W centrum tego rozdziału stoją kwestie z obszaru poetyki: zagadnienie stylu naukowego i pytanie o to, jakie jest miejsce metonimii i metafory w języku naukowym i literackim. Istotnymi dla tego tematu kontekstami z zakresu historii medycyny są różne formuły czytania i zapisywania żywego i martwego ciała: przemiany poetyki protokołu autopsji, a także utopijne teorie pełnego utekstowienia ciała: fizjonomika i frenologia. Z kolei najważniejszym kontekstem z zakresu historii literatury jest spór pomiędzy idealizmem a realizmem, w którym to sporze Büchner brał aktywny udział.

Rozdział 4, *Eksperyment*, podnosi kwestię eksperymentu naukowego, filozoficznego, literackiego i społecznego, zestawiając ze sobą eksperymenty ze zwierzętami Georga Büchnera i jego ojca Ernsta, obserwacje Spinozy i Kartezjusza (dwóch filozofów mających największy wpływ na myślenie autora *Lenza*) oraz ideę eksperymentu literackiego i, w szczególności, dramatu jako eksperymentu.

Rozdział 5, *Patografia i autopatografia*, przynosi analizę narracji autopatograficznych Georga Büchnera i jego matki Caroline, wprowadza też temat podmiotu defektywnego i wątek narracji chorobowych, który ulegnie rozwinięciu w późniejszych rozdziałach.

Rozdział 6, *Laboratorium*, dotyczy warsztatu pracy naukowej i literackiej Büchnera. Istotny punkt odniesienia stanowią dla mnie refleksje Ursuli Klein i Brunona Latoura – laboratorium postrzegam jako miejsce nie tylko wytwarzania wiedzy, ale też destabilizacji porządków: między wnętrzem a zewnątrz, między działaniami na małą skalę i działaniami na dużą skalę. Argumentuję, iż kolażowa, eseistyczna, zderzająca cytaty, kryptocytaty i stwierdzenia oryginalne metoda pisarska autora *Woyzecka* służy takiej właśnie destabilizacji sensów.

Rozdział 7, *Kazus medyczny*, składa się w dużym stopniu z próby rekapitulacji historii kazusu jako gatunku granicznego (pomiędzy dokumentem medycznym lub prawniczym a literaturą piękną). W tym kontekście analizowane są kazusy Ernsta Büchnera oraz *dossier* przypadku Jakoba Michaela Reinholda Lenza – od raportu pastora Johanna Friedricha Oberlina poprzez wspomnienia Johanna Wolfganga von Goethego po nowelę Georga Büchnera. W rozdziale tym przyglądam się z wielu stron dyskursowi

maladycznemu, zwłaszcza dotyczącemu rozmaicie interpretowanych chorób psychicznych.

Rozdział 8, *Formuła fundamentalnej zasady życia*, za punkt wyjścia przyjmuje drugi zachowany tekst naukowy Büchnera – wykład próbny dotyczący nerwów czaszkowych różnych gromad zwierząt kręgowych. W zestawieniu ze szkolnymi wypracowaniami, notatkami filozoficznymi i tekstami literackimi (przede wszystkim *Śmiercią Dantona*), tekst ten odsłania fundamenty racjonalnego, naukowego, ateistycznego myślenia heskiego badacza i pisarza.

Rozdział 9, *Opinia biegłego*, dotyczy przede wszystkim *dossier* sprawy historycznego Johanna Christiana Woyzecka ujmowanej w perspektywie synchronicznej i diachronicznej. Podejmując temat niesłusznie skazanego na śmierć mężczyzny, Büchner tworzy rodzaj przeciwtekstu wobec stroniczej opinii biegłego radcy doktora Johanna Christiana Augusta Clarusa. Fragmentaryczny i niedokończony dramat *Woyzeck* postrzegam w tym kontekście jako rodzaj otwartego archiwum, nieustająco rozrastające się kłącze dyskursów.

Rozdział 10, *Archiwum*, to propozycja wykorzystania narzędzi krytyki genetycznej do badania *oeuvre* Geoga Büchnera. W rozdziale tym skupiam się na rękopisach autora *Leonce'a i Leny*, próbując odtworzyć dynamikę jego procesu twórczego oraz ukazać zabiegi edytorskie, które miały ogromny wpływ na kształt jego opublikowanych tekstów.

II część mojej książki, zatytułowana *Pisanie anatomii* (i stanowiąca właściwy „atlas anatomiczny” zgodnie z definicją atlasu jako wyboru określonych perspektyw, uporządkowanych i uzgodnionych ze sobą), to wstęp (rozdział 1) oraz pięć rozdziałów tematycznych – zespołów tekstów skupionych wokół poszczególnych układów narządowych (i związanych z nimi metafor anatomicznych). Są to kolejno: układ pokarmowy (rozdział 2), krwionośny (rozdział 3), ruchu – szkieletowy i mięśniowy (rozdział 4), rozrodczy (rozdział 5), oddechowy wraz z aparatem mowy (rozdział 6) oraz nerwowy – ośrodkowy układ nerwowy, w tym mózgowie, i obwodowy układ nerwowy wraz z narządami zmysłów (rozdział 7). Wszystkie z nich traktuję nie tyle jako konkretne zespoły połączonych jedną funkcją narządów, ile jako punkty przecięcia rozmaitych dyskursów: biologiczno-medycznych oraz religijnych, politycznych, filozoficznych, estetycznych. Kolejność ich omawiania nie odpowiada konkretnej hierarchii układów (ta zmieniała się wielokrotnie, także w ujęciu poszczególnych badaczy), ale podyktowana jest logiką rozwoju myśli Büchnera jako pisarza, w

pierwszych tekstach (*Goniec Heski*, *Śmierć Dantona*) z upodobaniem wykorzystującego metaforykę trawienno-pokarmową i czyniącego głód nadrzędnym impulsem wpływającym na ludzkie działania, w ostatnich dziełach (*Lenz*, *Woyzeck*) skupiającego się na (dys)funkcjach układu nerwowego.

Ta część pracy ma bardziej eseistyczny charakter – stanowi zbiór konstelacji, rozumianych zgodnie z definicją Waltera Benjamina (patronującego serii wydawniczej, w ramach której ukazała się moja monografia). Jest próbą odmiennego niż w części I organizowania rzeczy w polu wiedzy, innej lektury tekstów uprzednio już omówionych. Mój horyzont badawczy w tej części książki wyznacza przede wszystkim negocjowanie znaczeń pomiędzy alegoryzacją ciała a anatomicznym i biopolitycznym konkretem (inspiracją są m.in. prace Waltera Benjamina, Jeana-Luca Nancy'ego, Grégoire'a Chamayou, Michela Foucaulta).

Jeśli chodzi o potencjalne wykorzystanie efektów mojego projektu naukowego, zakładam, iż będą się one różnić w zależności od odbiorców. Moim celem było równocześnie przybliżenie postaci i dorobku Georga Büchnera krajowym odbiorcom o różnym wykształceniu i zainteresowaniach (autor ten nie doczekał się w Polsce ani edycji krytycznej, ani obszerniejszych niż artykuł lub rozdział opracowań) oraz napisanie monografii stanowiącej znaczny wkład w rozwój szeroko i ponadnarodowo rozumianego (w planach jest tłumaczenie książki) literaturoznawstwa poprzez zastosowanie nowych narzędzi służących analizie związków pomiędzy literaturą i nauką. W szczególności moim celem było ukazanie nowych możliwości równoległej analizy całokształtu tekstów dramatycznych, prozatorskich i naukowych rozumianych jako różne formy pisania epistemologicznego. Ten aspekt różni moją monografię od dotychczasowych prac germanistycznych, które związki między literaturą a nauką w dorobku Büchnera podejmowały wyrywkowo, skupiając się na wąsko zakreślonym obszarze.

W wymiarze ogólnym za potencjalnie nośny uważam zaproponowany w książce model badań nad relacją pomiędzy ciałem a słowem, społeczeństwem a jednostką, zdrowiem a chorobą, normą a odstępstwem od normy. W szerokim sensie książka może też służyć do namysłu nad przemianami europejskiego dramatu, w których Georg Büchner niewątpliwie odegrał kluczową rolę.

- 5. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.**

Z racji zainteresowania różnymi aspektami dramatu (a także dramatem radiowym i słuchowiskiem oraz dramaturgią spektaklu dramatycznego i muzycznego) i teatru, mój dorobek ma charakter ponaddyscyplinarny – część aktywności i publikacji należy przypisać do dyscypliny literaturoznawstwo, a część do dyscypliny nauki o sztuce.

Od 2000 roku współredaguję dwumiesięcznik „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, wydawany przez wrocławski Instytut im. Jerzego Grotowskiego (i współwydawany przez Wydział Polonistyki UJ). Pismo łączy refleksję publicystyczno-krytyczną na temat współczesnego teatru polskiego i europejskiego z publikowaniem recenzowanych tekstów naukowych (w języku polskim i angielskim) z zakresu nauk o sztuce, literaturoznawstwa i kulturoznawstwa. Dwumiesięcznik tworzony jest obecnie przez kolektyw dzielący się obowiązkami redaktorskimi, jednak moje obowiązki dotyczą przede wszystkim teatru i dramatu obcego oraz wiążą się z kontaktami z zagranicznymi autorami. W ostatnich latach wysiłki redakcyjne skupione były na podniesieniu rangi naukowej pisma, co zaowocowało przyjęciem „Didaskaliów. Gazety Teatralnej” najpierw do bazy ERIH+ (2022 rok), a następnie do bazy Scopus (2023 rok). Poza pracą redakcyjną, brałam też udział w innych naukowo-dydaktycznych projektach Instytutu Grotowskiego, między innymi wygłaszając wykłady i prowadząc zajęcia w ramach Otwartego Uniwersytetu Poszukiwań.

Bardzo ważnym obszarem mojej aktywności są kontakty z instytucjami naukowymi i kulturalnymi poza granicami Polski. Od momentu obrony pracy doktorskiej wielokrotnie miałam okazję współpracować z zagranicznymi uczelniami, festiwalami, teatrami i muzeami, zarówno jako osoba prowadząca wykłady czy warsztaty, jak współuczestniczka projektów badawczych.

Przede wszystkim są to współpracy z uczelniami i instytucjami niemieckimi; w roku akademickim 2022/2023 mam status *visiting research fellow* Uniwersytetu Monachijskiego. Współtworzę zespół prowadzący badania w ramach projektu *Der Sound des Theaters. Musikalische und akustemologische Annäherungen an gegenwärtige theatrale Praxis im internationalen Vergleich* pod kierunkiem prof. dra Davida Roesnera (zespół badawczy powstały dzięki środkom Center for Advanced Studies Ludwig-Maximilians-Universität München); prace odbywają się częściowo zdalnie, częściowo stacjonarnie w Monachium, a ich efektem będzie między innymi międzynarodowa konferencja naukowa, obszerna publikacja zbiorowa oraz artykuły publikowane w wysoko punktowanych czasopismach.

Regularnie współpracuję z międzynarodowym festiwalem Ruhrtriennale w Bochum, gdzie w ramach corocznego letniego campusu od 2013 roku poprowadziłam w sumie 100 godzin zajęć dydaktycznych dla studentów niemieckich, norweskich, brytyjskich i irlandzkich uczelni. W 2012 roku prowadziłam również przez tydzień zajęcia z niemieckimi studentami w ramach projektu towarzyszącego berlińskiemu festiwalowi Foreign Affairs. W bieżącym roku kalendarzowym biorę udział w finansowanym przez DAAD projekcie *Staging Difficult Past: the 30th Anniversary of the Fall of the Berlin* (wspólny projekt naukowo-dydaktyczny Freie Universität w Berlinie, University of Minnesota i Uniwersytetu Jagiellońskiego). Wykłady dotyczące współczesnego polskiego teatru i dramatu wygłaszałam między innymi w berlińskim teatrze Hebbel am Ufer (2006), w Muzeum Teatralnym w Düsseldorfie (2009), w ramach lipskiego festiwalu Off Europa (2020) i podczas Targów Książki w Lipsku (na zaproszenie Uniwersytetu w Lipsku, 2016).

Wśród innych ważnych doświadczeń chciałabym wyróżnić kontakty z ośrodkami dalekowschodnimi. W dniach 17-23 października 2010 roku spędziłam tydzień na The Central Academy of Drama w Pekinie, gdzie (w formie dwóch trzygodzinnych wykładów dziennie) wygłaszałam dla studentów i kadry tamtejszej teatrologii wykłady dotyczące powojennego teatru i dramatu polskiego. W 2015 roku miałam okazję gościć z wykładami w Shanghai Theatre Academy, Kyoto City University of Arts i ponownie The Central Academy of Drama w Pekinie. Obecnie współtworzę polsko-tajwański dwuletni projekt z zakresu studiów nad procesem twórczym *Creative Subject and the Environment* (projekt Pracowni Badań nad Procesem Twórczym Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz Wydziału Anglistyki National Central University w Taipei).

Miałam również okazję wygłaszać wykłady i prowadzić gościnne seminaria m.in. w Wyższej Szkole Artystycznej w Hawanie ISA (2009), w Litewskiej Akademii Muzycznej i Teatralnej w Wilnie (2009), podczas festiwalu Gogol Fest w Kijowie (2011 i 2013), na Rosyjskim Uniwersytecie Sztuki Teatralnej GITIS i w moskiewskim Centrum Meyerholda (2011), w La Bellone w Brukseli (2011), w KUMU w Tallinie (2011), w Instytucie Polskim w Bratysławie (2011 i 2012), na Uniwersytecie Yale w New Haven (2013), w Teatrze Aleksandryjskim w Petersburgu (2014) i w California Institute of Arts – CalArts (2015).

Od czasu studiów doktoranckich współpracuję jako kuratorka z różnymi ośrodkami w kraju; realizowane przeze mnie projekty często łączą aspekty naukowe i artystyczne. W

latach 2003-2007 ściśle współpracowałam z Instytutem Goethego w Krakowie, gdzie kuratorowałam między innymi cykl *Słowo i ciało. Metamorfozy niemieckiego dramatu* (w jego ramach wygłaszałam wykłady poświęcone najważniejszym niemieckim sztukom od czasów oświecenia do współczesności lub zapraszałam wykładowców gościnnie). Od 2010 roku stale współpracuję z Ośrodkiem Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka. Obok aktywności takich, jak współorganizowanie sesji i konferencji naukowych, prowadzenie spotkań czy oprowadzanie po wystawach, zainicjowałam dwa duże projekty kuratorskie: *Teatr anatomiczny* w 2014 roku (wykłady, seminaria, warsztaty, projekcje) oraz rozpoczęta w 2018 roku i wciąż kontynuowana (od niedawna we współpracy ze współkuratorami) *Gra z Kantorem* (poprzedzane moimi wykładami projekcje spektakli teatralnych, tanecznych i muzycznych tworzonych przez światowych twórców przyznających się do inspiracji Kantorem, czasami również rozmowy z artystami).

6. Informacja o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę lub sztukę.

Osiągnięcia dydaktyczne:

W ramach zajęć dydaktycznych przeznaczonych dla osób studiujących wiedzę o teatrze (studia I stopnia) i teatrologię (studia II stopnia) na Wydziale Polonistyki UJ prowadziłam następujące zajęcia: Teatr i dramat europejski 3 (XIX wiek), Poetyki dramatu, Wprowadzenie metodologiczne, Teatr polski XX i XXI wieku, Teatr i dramat ostatniej dekady, Teatr najnowszy, Teatr i dramat poszczególnych narodów: Niemcy, Współczesne style inscenizacyjne i aktorskie, Teatr i inne media, Teatr i dźwięk, a także seminaria licencjackie i seminarium magisterskie. Gościnnie prowadziłam także zajęcia w ramach innych programów studiów oferowanych przez Wydział Polonistyki UJ: Wybrane zagadnienia krytyki teatralnej (dla osób studiujących krytykę literacką) oraz Literatura porównawcza: Literatura i radio. Od słuchowiska do ars acustica (dla osób studiujących komparatystykę), a także (od 2008 roku) prowadzę nieprzerwanie zajęcia dotyczące dramatu i teatru w ramach Studium Literacko-Artystycznego UJ. Pełniłam funkcję promotorki prac magisterskich (3) i licencjackich (16), obecnie pełnię funkcję promotorki pomocniczej dwojga doktorantów; jestem też autorką 89 recenzji prac licencjackich i magisterskich.

Staram się nieustannie poszerzać moje kompetencje dydaktyczne. Ukończyłam kursy z cyklu *Ars Docendi*, w latach 2021-2022 znalazłam się w gronie osób zakwalifikowanych do udziału w finansowanym z funduszy europejskich projekcie

Masters of Didactics, obejmującym 100 godzin nauki i pracy pod okiem wykładowców Wydziału Studiów Edukacyjnych na Uniwersytecie w Gandawie (praca odbywała się częściowo stacjonarnie – z czego 40 godzin przypadło na aktywności w Gandawie – częściowo zaś zdalnie). Kilkakrotnie pełniłam funkcję opiekunki naukowej osób studiujących na programie Międzyobszarowe Indywidualne Studia Humanistyczne i Społeczne, byłam tutorką w programach Pierwszy Tutor (wspólna inicjatywa Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci i Collegium Invisibile) i Szkoła Orłów. Interesują mnie innowacje dydaktyczne: po szkoleniu w Gandawie wprowadziłam do moich zajęć kursowych osobną ścieżkę dla osób pracujących na zasadzie tutorialu, dzieliłam się też moimi doświadczeniami w ramach uniwersyteckiego Tygodnia Jakości Kształcenia.

Osiągnięcia organizacyjne i popularyzujące naukę i sztukę:

Od czasu studiów realizuję w różnych instytucjach kultury cykle wykładów i seminariów – poza wspomnianymi w punkcie 5 Instytutem Goethego i Cricoteką były to między innymi Nowy Teatr i Centrum Kultury Nowy Wspaniały Świat w Warszawie (wykłady o niemieckim teatrze w cyklu *Nowe patrzenie krytyczne*, 2009-2010) i Centrum Kultury Zamek w Poznaniu (wykłady o europejskim teatrze współczesnym w ramach cyklu *#nie jesteś mi obojętny*, 2013-2014). Regularnie uczestniczę również (kilkakrotnie jako współprowadząca/prelegentka) w organizowanych przez prof. dr hab. Krzysztofa Tkaczyka poświęconych powojennej dramaturgii austriackiej seminariach Austriackiego Forum Kultury w Warszawie.

Wielokrotnie wygłaszałam też wykłady dla uczniów szkół średnich (między innymi stypendystów Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci i osób uczęszczających na zajęcia w placówkach wychowania pozaszkolnego takich jak Centrum Młodzieży im. dr. Henryka Jordana w Krakowie).

Ważnym elementem mojej działalności jest krytyka teatralna i muzyczna. Oprócz regularnego publikowania recenzji, wywiadów i tekstów publicystycznych we współredagowanych przeze mnie od 2000 roku „Didaskaliach. Gazecie Teatralnej”, w latach 2004-2010 byłam recenzentką i dziennikarką „Tygodnika Powszechnego” (w latach 2007-2008 pełniłam rolę redaktorki działu kultury). Poza tym, opublikowałam w sumie ponad 300 tekstów krytycznych i publicystycznych na łamach takich gazet, czasopism i portali, jak „Dialog”, „Teatr”, „Notatnik Teatralny”, „Polish Theatre Journal”, „Gazeta Wyborcza”, „Rzeczpospolita”, „Ruch Muzyczny”, „Res Publica Nowa”, „Norsk Shakespearetidsskrift” (Norwegia – stała współpraca od 2019 roku), „Theater der Zeit”, „Max Joseph” i portal „Nachtkritik” (Niemcy), „Ubu - Scènes

d'Europe” (Francja), „Scènes” (Belgia), „Український театр” (Ukraina), „ТЕАТР” (Rosja) i „Revista 22” (Rumunia).

W swoim dorobku mam również tłumaczenia z języka niemieckiego: 25 tłumaczeń artykułów, recenzji i wywiadów, oraz dwa współtłumaczenia pozycji książkowych (A. Wirth, *Byle dalej. Autobiografia mówiona i materiały*, tł. M. Borowski, A.R. Burzyńska, M. Leyko, M. Sugiera, Spector Books, Leipzig/Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego, Warszawa 2014, 356 s.; H. Goebbels, *Przeciw Gesamtkunstwerk*, tł. A.R. Burzyńska, S. Wojciechowski, Korporacja Ha!art, Kraków 2015, 352 s.).

Wielokrotnie miałam okazję współpracować z teatrami dramatycznymi i operowymi w Polsce i za granicą, przede wszystkim wygłaszając prelekcje i pisząc teksty do programów teatralnych (choćby Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie, Teatru Narodowego w Warszawie, Narodowego Starego Teatru w Krakowie, Teatru Polskiego we Wrocławiu, Teatru im. Jana Kochanowskiego w Kielcach) oraz wspierając reżyserów i reżyserki (Stefana Kaegiego, Larsa Jana, Barbarę Wysocką, Katarzynę Kalwat) w pracy nad dramaturgią spektakli.

7. Oprócz kwestii wymienionych w pkt. 1-6, wnioskodawca może podać inne informacje, ważne z jego punktu widzenia, dotyczące jego kariery zawodowej.

Najważniejsze nagrody za działalność naukową i krytyczną:

2002 – stypendium badawcze w Berlinie przyznane przez Polsko-Niemieckie Towarzystwo Akademickie

2004 – I miejsce w ogólnopolskim Konkursie im. prof. Czesława Zgorzelskiego na najlepszą pracę magisterską w dziedzinie literaturoznawstwa

2006 – stypendium Instytutu Goethego umożliwiające miesięczny pobyt badawczo-językowy w Berlinie

2006 – stypendium krajowe dla młodych uczonych Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej

2010 – stypendium Instytutu Goethego umożliwiające miesięczny pobyt badawczy w Monachium

2011 – stypendium ONDA (Office National de Diffusion Artistique) i SPACE (Supporting Performing Arts Circulation in Europe) – pobyty w Londynie, Pradze i Brukseli

2011, 2012 (dwukrotnie), 2013 – dofinansowanie projektów badawczych i wydawniczych w konkursie Młoda Kadra

2012 – Nagroda JM Rektora UJ

2014 – Nagroda Główna w Konkursie Polskich Krytyków Muzycznych KROPKA

.....
(podpis wnioskodawcy)